

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2946-2

19.mai 2023

Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer

Vi viser til at det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er på 13 ynglinger per år. Dette følger av rovviltforskriften § 3. Videre sier rovviltforliket av 2011 punkt 2.1.3 andre avsnitt og rovviltforskriften § 7 første ledd at selv om det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ikke er nådd, overføres vedtaksmyndigheten for brunbjørn til de regionale rovviltnemndene når det er 10 ynglinger eller mer i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet. Samtidig følger det av rovviltforliket av 2011 punkt 2.1.3 tredje avsnitt at Klima- og miljødepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålene ikke er nådd.

Overvåkningsrapporten for brunbjørn i Norge i 2022 (NINA rapport 2267) viser at antall ynglinger i Norge i 2022 er beregnet til 9,5, det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Bestandsmålet regionalt er nådd i region 5 (Hedmark), mens det ikke er nådd i region 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal), region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark).

Klima- og miljødepartementet har på denne bakgrunn bedt Miljødirektoratet vurdere om det bør gis retningslinjer til nemndene i regioner der bestandsmål ikke er nådd, og eventuelt om det foreligger særskilte grunner for at myndigheten ikke bør overføres til alle de aktuelle rovviltnemndene.

Miljødirektoratet skriver i sin vurdering av 17. mars 2023 blant annet at:

«Gitt føringene i rovviltforliket fra 2011, rovviltforskriften og bestandsmålene i de ulike regioner kan vi ikke se at det er særskilte grunner til at myndigheten ikke skal overføres til alle rovviltnemndene. Vi har likevel valgt å presisere hvilke utfordringer

som gjelder knyttet til overføringen til nemndene i regionene som ikke har nådd sitt regionale mål.»

«Region 6

Rovviltnemnda i region 6 fikk vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2020, og ble tilbakeført til oss i 2021. Antall ynglinger estimert i 2022 er 1,4, som er det samme antallet registrert i 2015 og det laveste antall registrerte ynglinger i regionen. Det er kjent at to av hunndyrene som ligger til grunn for bestandstallene for regionen i 2022 er døde bjørner. Rovdata vurderer det som trolig at man vil se en ytterligere nedgang i antall beregnede ynglinger i denne regionen til neste år (NINA Rapport 2267).

NINA rapport 1952 konkluderer med at forvaltningsområdet i region 6 er stort nok, men at egnet habitat er adskilt geografisk og skaper forvaltningsutfordringer ved at det er veldig få binner som kun har sine leveområder innenfor forvaltningsområdet.

Årsaken til negativ bestandsutvikling de siste par årene vurderer vi å være høy avskytning av binner, som gitt forvaltningsområdets områdeavgrensning naturlig benytter områder både utenfor og innenfor forvaltningsområdet for bjørn. Uavhengig av myndighetsoverføring mener vi det er avgjørende å presisere viktigheten med å ivareta binner i regionen

Region 7

Forvaltningsplanen til rovviltregion 7 slik den foreligger nå er på flere punkt ikke i samsvar med gjeldene politiske føringer eller regelverk, og vi mener fortsatt den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen. Videre mener vi at planen ikke bidrar til å skape forutsigbarhet og at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter.

Figur 2 viser at bestanden av bjørn er langt under målet og slik forvaltningsplanen foreligger i dag vil det bli svært vanskelig å oppnå målsettingen om 1 årlig yngling av bjørn.

Vi vurderer at forvaltningsplanen med forvaltningsområdet som er avsatt til bjørn ikke er egnet som habitat for bjørn og planen er derav ikke egnet som styringsverktøy for rovviltforvaltningen av bjørn i regionen (se vår uttalelse 13. mars 2017 til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7). Dersom forvaltningen av bjørn skal overføres til rovviltnemnda i region 7 forutsetter det tydelige styringssignaler fra KLD for at både nemnda og sekretariatet skal kunne praktisere en forvaltning som er i tråd med regelverket, være forutsigbar og ikke bidrar til økte konflikter.

Region 8

Utviklingen av bestanden av bjørn i region 8 øker sakte. Det foreligger kun kunnskap om antall ynglinger for hele regionen og det gjøres ikke estimatberegninger for de ulike områdene som rovviltnemnda har fordelt ynglinger til. Ut fra antall registrerte individer har utviklingen av bestanden i Troms vært negativ, men dette er kompensert av en økning i Finnmark. Ved myndighetsoverføring vil det være hensiktsmessig også her å presisere viktigheten med et særlig vern av binner.»

Miljødirektoratet mener departementet bør presisere føringer og forventninger der nemndene får myndighet for en art som ikke har nådd sitt bestandsmål i regionen, og har også gitt innspill på retningslinjer til nemndene.

Departementet viser til rovviltforskriften § 7 første ledd, og at rovviltnemndene, inkludert de som ikke har nådd det regionale bestandsmålet, har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer i Norge. Departementet anser ikke at det på nåværende tidspunkt foreligger grunner som tilsier å gjøre unntak fra at myndigheten overføres til rovviltnemndene i de aktuelle regionene 6, 7 og 8.

Der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte bjørn i samsvar med disse retningslinjene:

- Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.
- Så lenge bestanden i den enkelte region er under det regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksetting av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelse av brunbjørn i regionen.
- Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør nemndene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn.
- Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling.
- Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkningsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd:

«Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.»

- Det følger av kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling, øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.
- Dersom nemndene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn, bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak oppsettende

virkning i påvente av eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell.

Avslutningsvis viser departementet til at dersom den nasjonale bestanden skulle falle under 9,5 årlige ynglinger, flyttes myndigheten tilbake til Miljødirektoratet for de nemndene som ikke har oppnådd sitt regionale mål.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestland

Adresseliste

Roviltnemnda i region 6	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	c/o Statsforvalteren i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ